

Výročí lichtenštejnských lesníků

ING PAVEL JUŘÍK

Lesníci a hajní Liechtensteinů se významnou měrou zasloužili nejen o ochranu knížecích lesů a zvěře, která v nich žila, ale také o vznik prvních lesnických zákonů a učebnic. Letos v březnu si připomínáme výročí dvou lesníků, **215. výročí úmrtí Václava Eliáše Lenharta** (+1806) a **145. výročí narození Ing. Viléma Rosenfelda** (*1876).

Připomeňme si stručně jejich životní osudy a zásluhy a lesy v českých zemích.

Václav Eliáš Lenhart-autor první české učebnice pro lesníky

Na liechtensteinských panstvích v Království českém (s výjimkou Lanškrouna) se ve druhé polovině 18. století stal lesmistrem **Václav Eliáš Lenhart** (1744–1806), který se narodil se jako syn liechtensteinského myslivce Josefa Lenharta v Bošovicích u Slavkova. V letech 1762–1764 působil jako myslivecký mládenec v Dyjákovcích na liechtensteinském panství Moravský Krumlov.

Od roku 1764 byl Lenhart osobním myslivcem knížete Emanuela Josefa z Liechtensteinu a po jeho smrti vykonával stejnou funkci i u jeho syna Františka Josefa I. V roce 1775 byl vyslán do Čech na liechtensteinské panství Rumburk, kde se na dalších 12 let stal nadlesním ve Studánce.

V roce 1788 byl při reorganizaci lesní služby jmenován přednostou lesního úřadu a inspekčním úředníkem se sídlem v Černém Kostelci a v roce 1790 byl jmenován lesmistrem. Zodpovídal za lesy na panstvích Černý Kostelec, Rataje n. Sázavou, Radim, Kounice, Škvorec, Uhříněves, Rostoky a Rumburk.

Také on měl možnost setkat se zanedbanými lesy v českých zemích, s holinami a ředinami, i se špatnou odbornou úrovní lesníků. Mállokterý z nich uměl dobře německy, aby se mohl seznámit s novými poznatky vznikající lesnické vědy. Na pomoc jim v roce 1793 vydal vlastním nákladem dvojjazyčnou česko-německou příručku (s dlouhým názvem, jak bylo tehdy zvykem) **„Zkušené naučení k velmi potřebnému již za našich časů osetí lesův, ku kterémuž ještě jiná velmi užitečná naučení o povinnostech myslivce lesův dle zkušenosti dokonale hledícího přidána jsou“**.

V 72 otázkách a odpovědích v knize dává stručné a výstižné instrukce, jak zakládat, pěstovat a těžít les, aby byla zachována trvalá produkce stavebního a otopového dřeva. Podívejme se na dva příklady z jeho příručky:

Otázka č. 50: „Což myslivec lesů bedlivě hledící také šacování dřev rozumět musí?“ a odpověď: „*Lesů bedlivě hledící myslivec má a musí nevyhnutelně šacování dřev rozumět.*“

Otázka č. 52: „*Co jest užitečnější, stromy v stoje, neb ležaté prodávat?*“ odpověď: „*Vždy užitečnější jest strom zvrátiti a vleže šacovaný prodati, poněvadž stojatý strom se dobře tak obšacovati nemůže, a tedy buďto prodávající, aneb kupující zkrácení trpěti a ošizen býti může.*“

Připomeňme zde jeho moudrá slova: „*Zkušenost nás všemu vyučuje, ona jest společná matka všech lidí, jak rozumných, tak sprostých, a začasťe neomylnější než rozum.*“ V lesnictví, které plánuje svou

práci na tři generace, totiž nestačí jen poznatky soudobé vědy, ale je nutné i jejich potvrzení dlouholetou praxí (zkušeností). Na základě jeho příkazu z roku 1802 byly všechny liechtensteinské lesy zaměřeny a zmapovány. Poté byly pro ně sestaveny moderní hospodářské plány.

V roce 1958 mu byl při příležitosti sjezdu československých lesníků vztyčen ve voděradských lesích u Jevan pamětní kámen. O tři roky dříve zde byla založena **NPR Voděradské bučiny** o rozloze 684 hektarů. Podnět k jejímu založení dal děkan Lesnické fakulty ČVUT v Praze prof. Ing. Václava Korfa, DrSc. (1907-1985).

Černokostelecký úřad nadlesního sídlil v budově naproti zámku na dnešním náměstí Smiřických

Vilém Rosenfeld-lesník beskydských hvozdů

Ing. Vilém Rosenfeld (*1876 Těšín - 1955 Frýdek) pocházel z židovské rodiny, jeho otec Max Rosenfeld byl významným chemikem a pedagogem. Vilém Rosenfeld rád a dobře kreslil, stejně jako jeho bratr profesor Ota Rosenfeld, který byl matematikem.

Pracoval v lesní správě na řadě panství. Nejdelší část jeho kariéry je však spojena s Beskydami, kde se stal známým důraznou obranou zbytků pralesů před těžbou velkými lesními společnostmi. Obhajoval vysazování smrků, ale byl proti přeměně původních lesů na smrkové, což byl v jeho době již dlouhodobý trend. Analyzoval příčiny lesních kalamit. Z jeho vědeckých prací připomeňme např. *Sněhový polom v Beskydech* (1924) a *Cesty a cíle výchovy, těžby a využití dřeva* (1932).

Jako jeden z prvních odborníků se věnoval problematice monokultur smrkových lesů. Zastával názor, že dlouhodobá přeměna přirozených lesů na stejnorodé a stejnověké monokultury není trvale možná. Z hospodářských důvodů ale hledal přijatelnou míru pěstování smrkových lesů.

Ing. Vilém Rodenfeld

Od roku 1923 pracoval ve Frýdku jako lesní taxátor. O dva roky později se stal správcem převzatých liechtensteinských lesů (první pozemková reforma) na severu Moravy v Hanušovicích, Rudě nad Moravou a také v Lanškrouně. Velmi populární doma i v zahraničí (Německo, Polsko, Japonsko) se stala tzv. Rosenfeldova vyvětvovací pilka Beskyd. V posledních letech svého života se věnoval studiu dějin beskydských lesů.